

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 03 0 K 015044 16 K
Tuzla, 28.05.2018. godine

Presuda pravosnažna dana
09.12.2020. godine
Sudija
Merima Lukanović, s.r.

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Kantonalni sud u Tuzli u vijeću sastavljenom od sudija Merime Lukanović kao predsjednika vijeća, te Merside Sušić i Paše Softić kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Halime Medić, u krivičnom predmetu optužene M. Č., zbog krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po optužnici Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona broj T03 0 KTK 0049383 15 od 11.10.2016.godine, nakon održanog glavnog pretresa dana 22.05.2018. godine u prisustvu tužioca Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona Dragana Radovanovića, optužene M. Č. i njegovog branioca I. B., nakon vijećanja i glasanja dana 28.05.2018.godine, donio je i u odsustvu uredno obaviještenih stranaka, javno objavio

P R E S U D U

M. Č., kći S. i P. M., rođena ... godine u T., stalno nastanjena u T., naselje Z. – lamela, po zanimanju diplomirani ekonomista, razvedena, majka dvoje malodobne djece, državljanka BiH, JMBG:..., neosuđivana

KRIVA JE

Što je:

U periodu 2010 – 2014. godina, u Tuzli, radeći kao administrativni radnik u privrednom društvu „C. – K.“ d.o.o. Tuzla, svjesna da iskorištavanjem svojih službenih ovlaštenja može sebi pribaviti imovinsku korist preko 50.000 KM, što je i htjela, postupajući suprotno odredbama člana 9, a posebno alineje 3 Ugovora o radu broj 03/02 od 21.06.2002. godine, koje odredbe regulišu obaveze nje kao zaposlenika, a posebno obavezu zaposlenika da izvršava zadatke određene planovima i programima rada i da upravlja sredstvima koja su mu povjerena u skladu sa propisima kao i uputstvima nadležnih organa, u situaciji kada joj je faktički bilo povjereno da u banci putem čeka podiže novac na ime materijalnih troškova, u više stotina navrata, u gornjem periodu, odlazila u NLB banku DD Tuzla, gdje je privredno društvo „C. – K.“ d.o.o. Tuzla imalo otvoren račun, te je, putem čekova, sa računa privrednog društva podizala na ime materijalnih troškova pojedinačne iznose uglavnom do 200,00 KM, koje nije predavala u blagajnu privrednog društva, već ih zadržavala i prisvajala za sebe, na koji način je pribavila za sebe imovinsku korist koja je u 2010. godini iznosila 20.940,00 KM, u 2011. godini 28.360,00 KM, u 2012. godini 54.810,00 KM, u 2013. godini 87.410,00 KM i u 2014. godini 69.380,00 KM, pribavivši na taj način za sebe ukupnu imovinsku korist od 260.900,00 KM, za koji iznos je oštetila privredno društvo „C. – K.“ d.o.o. Tuzla (sada „C. BH“ d.o.o. Tuzla),

dakle, kao odgovorna osoba u Federaciji, iskorištavanjem svojih službenih ovlaštenja pribavila sebi imovinsku korist koja prelazi 50.000 KM,

čime je počinila krivično djelo – Zloupotreba položaja ili ovlaštenja – iz čl. 383. st. 3. u vezi sa st. 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

pa sud optuženu Č. M. na osnovu člana 383. st. 3. u vezi sa stavom 1., člana 41. tačka a. člana 42, 43. i 49. istog zakona

O S U Ā U J E

na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optužena se obavezuje da nadoknadi troškove krivičnog postupka o čijoj visini će u smislu člana 200. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine sud odlučiti posebnim rješenjem, te da plati sudu paušal u iznosu od 100,00 KM u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optužena se obavezuje da oštećenom privrednom društvu „C.-K.“ d.o.o. Tuzla (sada C. BH d.o.o. T.), isplati iznos od 260.900,00 KM na ime naknade materijalne štete u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

O B R A Z L O Ź E N J E

Kantonarno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, optužnicom broj T03 0 KTK 0049383 15 od 11.10.2016.godine, koja je potvrđena 13.10.2016.godine, optužilo je M. Č., zbog krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH).

Na ročištu za izjašnjenje o krivnji optužena se izjasnila da nije kriva za krivično djelo za koje je optužena, nakon čega je zakazan i održan glavni pretes.

Na glavnom pretesu saslušani su svjedoci optužbe Č. N., B. F., Š. M., F. A. knjigovođa, a koja je saslušana i kao svjedok odbrane i vještak ekonomske struke Muhamed Rifatbegović, dipl. ecc., te su u dokaze optužbe uvršteni zapisnik o saslušanju svjedoka, N. Č. od 27.09.2016. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka M. Š. od 09.09.2015. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka F. B. od 04.08.2015. godine, nalaz i mišljenje vještaka Muhameda Rifatbegovića od avgusta 2016. godine, dopis Općinskog suda u Tuzli broj 032-0-RegZ-15-002215 od 24.08.2015. godine, dopis Kantonalnog tužilaštva TK Tuzla broj T03 0 KTK 0049383 15 od 07.10.2015. godine, koji je upućen NLB banci i odgovor NLB banke DD Tuzla, sa dostavom podataka, broj 101011-36822/2015 od 21.10.2015. godine, dopis Zajedničke advokatske kancelarije „Konjić“ iz Tuzle od 18.08.2015. godine, koji je upućen Kantonalom tužilaštvu TK-a, sa priložima u vidu ovjerene fotokopije Ugovora o radu broj 03/02 od 21.06.2002. godine i ovjerene fotokopije Statuta C. – K. d.o.o. T. od 20.04.2007. godine, materijalni dokazi koji su ili u originalu ili ovjerenim fotokopijama, na osnovu kojih je vještak ekonomske struke

uradio svoj nalaz i mišljenje, to su originalni čekovi C. – K. d.o.o. Tuzla, za novac podignut sa računa u NLB banci, na ime materijalnih troškova u periodu 2010-2014. godina, materijalni dokazi koji su sortirani u pet registratora plave boje, koji su ranije predati u KDP suda, a koji čekovi su poimenično navedeni u nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke i dokumentacija u jednom šestom registratoru, dokumentacija NLB banke DD Sarajevo o pregledu svih promjena na transakcijskom računu, KM računu, privrednog društva C. – K. d.o.o. Tuzla za period 2010-2014. godine, kao i dokumentacija C. – K. d.o.o. Tuzla u vidu svih naloga za knjiženje KM izvoda NLB banke Tuzla i svih naloga za knjiženje blagajne, a sve za period 2010-2014. godine, prijedlog Kantonalnog tužilaštva TK-a Tuzla broj T03 0 KTK 0049383 15 od 13.04.2016. godine, upućen Kantonalnom sudu Tuzla za izdavanje naredbe za privremeno oduzimanje predmeta, naredba za privremeno oduzimanje predmeta Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 015044 16 Kpp 2 od 13.04.2016. godine, zapisnik o primopredaji dokumentacije po naredbi sačinjenoj od NLB banke DD Sarajevo pod brojem 101011-16873/2016 od 10.05.2016. godine, prijedlog Kantonalnog tužilaštva TK-a broj T03 0 KTK 0049383 15 od 08.07.2016. godine, prema Kantonalnom sudu Tuzla za izdavanje naredbe za privremeno oduzimanje predmeta, zajedno sa dopisom vještaka Rifatbegović Muhameda od 15.06.2016. godine u kojem je vještak traži dodatnu dokumentaciju, naredba za privremeno oduzimanje predmeta Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 015044 16 Kpp 3 od 14.07.2016. godine; izvještaj o realizaciji sudske naredbe sačinjen od strane MUP-a Tuzla - Odjeljenje za borbu protiv privrednog kriminaliteta i korupcije broj P-08-05/3-5-04.3-6/16 od 25.07.2016. godine, sa propratnim dopisom i zajedno sa zapisnikom o privremenom oduzimanju predmeta i potvrdom o privremenom oduzimanju predmeta MUP-a TK-a Tuzla broj 08-05/3-5-255/16 od 21.07.2016. godine i zapisnikom o privremenom oduzimanju predmeta i potvrdom o privremenom oduzimanju predmeta MUP-a TK-a broj 08-05/3-5-247/16 od 21.07.2016. godine, dopis od 25.07.2016. godine upućen vještaku Rifatbegović Muhamedu radi dostavljanja dokumentacije, izvod iz kaznene evidencije za osumnjičenu Č. M., od PU Tuzla - OKP pod brojem 08-05/4-1-04.7-3-5-8639/16 od 30.09.2016. godine, rješenje o odobravanju troškova vještaku - stručnom licu od 27.09.2016. godine, sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona.

U toku dokaznog postupka po prijedlogu odbrane saslušana je A. F. i optužena u svojstvu svjedoka M. Č., vještak ekonomske struke Nihad Jusufović, uvršteni su zapisnik o saslušanju svjedoka A. F. od 08.01.2016. godine, dopis upućen „C. K.“ od 21.11.2017. i 24.11.2017. godine, dopis „C. K.“ sa specifikacijom dokumenata od 05.12.2017. godine, izvještaj nezavisnog revizora, revizija finansijskog izvještaja za 2013. godine za „C. K.“ d.o.o. Tuzla od 24.03.2014. godine sačinjenog po revizorskoj kući „Revis“ d.o.o. Tuzla i Izvještaj nezavisnog revizora, revizija finansijskog izvještaja za 2012. godinu takođe za „C. K.“ d.o.o. Tuzla od 02.04.2013. godine sačinjen po revizorskoj kući „Revis“ d.o.o. Tuzla, krivična prijava Advokatske kancelarije Konjić od 21.04.2015. godine, punomoć koja je dostavljena uz tu krivičnu prijavu od 12.04.2015. godine, potpisana od strane svjedoka B. F. i ovjerena pečatom „C. k.“ Tuzla, molba za dostavljanje dokumentacije „C. K.“ od 21.11.2017. godine, zatim od 24.11.2017. godine, kao i prijemna knjiga, zahtjev za dostavu tražene dokumentacije „C.“, izvještaj nezavisnog revizora „C. K.“ d.o.o. Tuzla za 2013. godinu od 24.03.2014. godine, izvještaj nezavisnog revizora, revizija finansijskih izvještaja za 2012. godinu „C. K.“ d.o.o. Tuzla od 02.04.2013. godine, sačinjen od revizora nezavisni revizor „Revis“ d.o.o. Tuzla revizija, računovodstvo, konsalting, kao ovlaštena firma, nalaz i mišljenje vještaka Nihada Jusufovića od 17.04.2017. godine, dok je odbrana na glavnom pretresu od 28.12.2017. godine odustala od izvođenja dokaza saslušanja svjedoka E. M.

Sud je cijenio svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima, pa je na osnovu ocjene svih izvedenih dokaza našao da je dokazano činjenično stanje predstavljeno u izreci presude.

Iz uvida u naredbe Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 015044 16 Kpp 2 od 13.04.2016. godine; 03 0 K 015044 16 Kpp3 od 14.07.2016. godine, utvrđeno je koja dokumentacija se, prema ovim naredbama,

privremeno oduzima od NLB Banke d.d. Tuzla, među kojima su originalni čekovi i potvrda o isplati na transakcijskom računu za klijenta „C. k.“ doo (valutne kartice partije br... sa izvodima) za period 01.09.2009. do 31.12.2014. godine, zatim od privrednog društva „C. k.“ doo svi nalozi za knjiženje izvoda (KM) NLB banke za period od 2010 do 2014. godine i svi nalozi za knjiženje blagajne za period od 2010 do 2014. godine, a navedeno je utvrđeno i uvidom u zapisnike MUP-a TK o privremenom oduzimanju predmeta broj 08-05/3-5-247/16 od 21.07.2016. godine i zapisnik o privremenom oduzimanju predmeta MUP-a TK broj 08-05/3-5-255/16 od 21.07.2016. godine.

Uvidom u dopis Općinskog suda Tuzla broj 032-0-RegZ-15-002215 od 24.08.2015. godine utvrđeno je u registar tog suda rješenjem Kantonalnog suda Tuzla broj U/I-709/02 od 10.06.2002. godine izvršen upis osnivanja „C.-K.“ doo društvo za proizvodnju i promet Tuzla, ul.21. decembra bb, osnivači društva su „C.“ d.d. Celje Republika Slovenija i „Tuzla-Kvarc“ d.o.o. Tuzla. Da je rješenjem Kantonalnog suda Tuzla broj U/I-353/04 od 19.03.2004. godine izvršen upis promjene lica ovlaštenih za zastupanje društva, tako da su upisana lica B. F. kao generalni direktor i S. M.-zamjenik generalnog direktora. Nakon toga rješenjem Općinskog suda Tuzla broj 032-0-Reg-06-001932 od 14.12.2006. godine izvršen je upis istupanja suosnivača društva (sa prenosom udjela) te je utvrđeno na osnovu istog da je osnivač društva Metalurško kemična industrija „C.“ dd Celje Republika Slovenija. Rješenjem Općinskog suda Tuzla broj 032-0-Reg-12-000128 od 04.06.2012. godine izvršen je upis brisanja lica ovlaštenog za zastupanje (zamjenik direktora) i usklađivanje djelatnosti sa KD BiH 2010. i kao lice ovlašteno za zastupanje društva upisan je B. F. – generalni direktor. Rješenjem Općinskog suda Tuzla od 24.07.2015. godine pod brojem 032-0-Reg-15-00159 izvršen je upis promjena naziva društva i promjene direktora društva na način da novi naziv glasi „C. BH“ doo Društvo za proizvodnju i promet Tuzla a kao lice ovlašteno za zastupanje društva je B. A. – direktor.

Iz uvida u ugovor o radu na neodređeno vrijeme zaključen između „C.-k.“ T. i V. M. broj 03/02 od 21.06.2002. godine, sud je utvrdio da je u članu 3. ovog ugovora navedeno da zaposlenik M. V. sa „C.-k.“ T. kao poslodavcem zasniva radni odnos na radnom mjestu Administrativni radnik i sve druge poslove koje mu poslodavac odredi, a shodno pravilniku o radu i Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta Društva, a u članu 9. alineja 3 da je obavezna kao zaposlenik da izvršava zadatke određene planovima i programima rada i da upravlja sredstvima koja su mu povjerena u skladu sa propisima kao i uputstvima nadležnih organa. Na osnovu uvida u ugovor, sud je utvrdio na kojem radnom mjestu je radila optužena Č. M. u „C.-k.“ T. (sada „C. BiH“ doo) u periodu od 2010 – 2014. godina, kao odgovorna osoba u smislu člana 2. stav 6. Krivičnog zakona FBiH, i to kao Administrativni radnik.

Na osnovu uvida u dopis dostavu podataka od NLB Banke d.d. Tuzla broj 101011-36822/2015 od 21.10.2015. godine, sud je utvrdio da je pravno lice „C.-K.“ d.d. Tuzla otvorilo transakcijski račun broj ... dana 12.06.2002. godine, da je iz zahtjeva za pristup servisima za SMS E-Bank data instrukcija da se SMS poruke šalju na broj mobilnog uređaja 063/_____ korisnika F. B. na način da se alarmi/SMS poruke šalju za : Stanja iznad 1.000,00 KM, ispod 200,00 KM, priliv iznad 10,00 KM i odliv iznad 200,00 KM.

U svom iskazu na glavnom pretresu svjedok M. Š. je naveo da je u firmi „C.“ d.d. C. u periodu od jedanaestog mjeseca 2014. godine do devetog mjeseca 2015. godine obavljao poslove pomoćnika generalnog direktora i prokuriste firme „C.“, „C. k.“ d.o.o. T.. Da je „C.“ C. d.d. stopostotni vlasnik firme „C. k.“, koja je promijenila ime u „C.“, BiH. U periodu od jedanaestog mjeseca 2014. godine na dalje u „C.“, C., vršio je kontrolu poslovanja firme „C. k.“ iz razloga što je vlasnik sumnjao da postoje određeni problemi u ovoj firmi, jer nije više postojalo neko povjerenje u poslovnu dokumentaciju i bilans koji su bili prezentirani sa strane rukovodstva firme „C. k.“. Prilikom kontrole koja je trajala deset mjeseci imao je na raspolaganju poslovnu dokumentaciju, na osnovu koje je mogao izvršiti

kontrolu. Na osnovu analize poslovne dokumentacije došao je do zaključka da su bile krive neke stavke, bilans, a što se negativno odražavalo na poslovanje firme, jedna od najvećih problematičnih stvari je bilo gotovinsko poslovanje. Na osnovu ispisa banke i usporedbom tih ispisa sa knjigovodstvenom dokumentacijom, utvrdio je da su postojala veoma česta dizanja novca u gotovini po relativno manjim iznosima (oko 190,00 KM je bilo najčešće iznos u pojedinim čekovima), da misli da je bilo čekova bez pokrića oko 1.700, u periodu od pet godina koji je bio predmet njegove kontrole. Da je problem bio jer ti čekovi nisu bili pokriveni, jer kad firma diže novac uvijek je pokrivena odnosno, pravda je određena dokumentacija putni nalog ili je neki trošak u pitanju, pa se to pokriva. U konkretnom slučaju to je bio problem jer to nije bilo pokriveno kako treba. Onda se to na razne načine kroz bilans provodilo ali ne kako treba. Da je u firmi pronašao izvode iz banke ali ne čekove koje je dobio kopije od NLB banke Tuzla, za određene dane, jer je „C. k.“ u to vrijeme imala otvorene račune samo kod NLB, a tek kasnije i kod „Sparkasse“ bank. Ako se novac podigne u gotovini putem čeka, razdužit se treba na način što mora postojati jasan razlog zašto je novac podignut, mora imati namjeru. Kod ovih konkretnih, cirka 1.700 slučajeva nije postojala nikakva dokumentacija koja bi pratila ove čekove. Podignuti novac je razdužen bilo kroz blagajnu, bilo kroz druge bilansne pozicije na način da su štimani aktiva pasiva u bilans i onda su priređivane druge stavke u bilansu da se to stanje ispegla, odnosno, na krive stavke je knjiženo na one bilansne pozicije koje nisu trebale biti opterećene tim troškovima. Da je najveći broj čekova glasio na 190,00 KM jer je potpisano da banka direktora obavještava o svakoj novčanoj transakciji iznad 200,00 KM, čekovi koji su bili ispod tog iznosa uopće nisu direktno se nije direktor putem SMS obavještavao. Takav je bio sistem. Da je za tih 1.700 ili oko 1.700 čekova koji nisu imali pokriće u poslovnoj dokumentaciji ukupan iznos podignutog novca u tih pet godina je bio oko 330.000,00 KM. Kad je došao praviti kontrolu u firmu „C. k.“ Tuzla, optužena M. Č. je u biti bila zadužena za administraciju firme na neki način, vodila je knjigovodstvo i neko operativno poslovanje u smislu dizanja novca, plaćanje virmanima i to dizanje novca čekovima, o čemu ga je izvijestio direktor „C. k.“ F. B., koji je bio ovlašteni potpisnik u firmi. Firma u to vrijeme imala certificiranog računovođu, knjigovodstvo je bilo interno, dakle knjiženje ovih poslovnih događaja, ali da je bilans i prijava PDV-e radilo vanjsko knjigovodstvo i to A. F. Da je i ona, i to u periodu kad je vršio kontrolu i posebno kad je otkrio ove nepravilnosti, uzela učešća u analizi te poslovne dokumentacije, te izrazila iznenađenje, jer je ona radila samo krajne bilanse, nije se bavila sa knjigovodstvenom evidencijom poslovnih događaja. Ona je na osnovu knjiženih stavki od administrativne radnice u „C.k.“ M. Č. pravila konačni bilans toga. Jedine prave nepravilnosti, kada je u pitanju gotovinsko poslovanje bilo je ovo izdavanje većeg broja čekova, odnosno, realizacija većeg broja čekova, a da novac nije pravilno rasknjižen odnosno da nije razduženo firmi. Godišnji promet poslovanja firme samo u 2014. godini je bio oko 2.500.000,00 KM, a u ranijim godinama malo manji, pa ako se ovaj novac rasporedi na pet godina dosta je materijalan za obim poslovanja. Bilansne pozicije koje su bile pumpane kako bi se rasknjižio novac koji je podignut, a da formalno nije prošao uglavnom se radilo na stavki „druga potraživanja“, a koja uopće nije imala niti poslovnog partnera nego je bila samo cifra, potpuno bez kakve analitike, čak na kraju poslovne godine je bio falsificiran iznos para, novca na računima, što je ustanovio kada je usporedio još jednom izvod iz banke, na zadnji dan u godini i to koliko je stvarno bilo novca na računu, a koliko je u bilansu. Treća materijalna stavka odnosila se na zalihe, tu se puno, peglalo toga, na način da nisu se rasknjižavale zalihe kako treba. Dakle, materijalno je rasknjižen materijal, ali u knjigovodstvu nije. To je sve rađeno da se izbalansiraju plusevi i minusi u knjigovodstvu. Čak je na kraju jedne godine bio umanjen, odnosno kad se usporedilo stanje kredita kod NLB banke koje je bilo u knjigama „C. k.“, iznos nego što je suštinski, kad se provjerilo sa bankom, a ne kakav je iznos kredita, u knjigama je bio manji, što ukazuje da se i na pasivnoj strani nešto radilo. Kad je u pitanju podizanje novca sa banke putem čekova, utvrdio je da je to na vlastitu odgovornost u stvarnosti vršila M. Č.. Prilikom unakrsnog ispitivanja od strane branioca na upit po čijem nalogu i sa kojim zadatkom je došao u firmu u kontrolu, svjedok je odgovorio da je kontrolu inicirao nadzorni odbor „C. k.“, koji su činili predstavnici vlasnika, sa zadatkom da izvrši

generalnu kontrolu. Prve kontakte je ostvario sa generalnim direktorom F. B., zatim komercijalistom A. B., a nakon toga i sa ostalim ljudima iz „C. k.“ N. Č., koji je sadašnji direktor i A. F. knjigovođu koja je kao vanjski saradnik radila bilanse stanja uspjeha, poreski izvještaj za PDV i godišnji izvještaj i M. Č., koja je vodila administrativni dio, pripremala knjigovodstvo unutar firme, pratila izvode iz banke koji su dostavljani na firmu, radila rasknjižavanje. Dalje je naveo da mu nije poznato da je vlasnik firme „T. k.“, „C.“ C. stavila prijedlog da se isplati iznos od 50.000 eura, da se ne vrši dalja kontrola ili nešto slično.

Svjedok N. Č. je u svom iskazu naveo da u firmi „C. BiH“ ranije „C.-K.“ od 14.04.2016.godine obnaša dužnost direktora, a da je prije toga tačnije od 2007.godine radio na poslovima „rukovodilac proizvodnje“. Optuženu poznaje iz firme jer je kao rukovodilac proizvodnje kroz obavljanje dnevnih poslova u proizvodnji, a po opisu njegovog posla, imao obavezu da upravi dostavlja dnevne izvještaje o proizvodnji i shodno tome je sa optuženom komunicirao, isto tako na otpremi proizvoda, fakture i otpremnice. Da nema nikakvih saznanja zašto je bila ovlaštena, a da je faktički radila otpremu, fakturisanje, pomoć pri vođenju, knjiženju. Dalje je naveo da nema neposrednih saznanja o radnjama i aktivnostima optužene, ali da kao direktor firme i predstavnik oštećene u odnosu na optuženu postavlja imovinskopravni zahtjev u iznosu od 260.900,00 KM i da se pridružuje krivičnom gonjenju u odnosu na istu.

U svom iskazu na glavnom pretresu svjedok F. B. je naveo da je od 2003. godine kada je osnovana firma „C.-K.“ d.o.o. Tuzla radio prvo na poslovima „komercijalni direktor“ na samom početku, a nakon toga kao generalni direktor sve do 2016. godine. Osnivačka struktura firme „C.-K.“ d.o.o. Tuzla bila je 51% „C.“ C. vlasnik, a 49% „T.-K.“ je bila vlasnik. Kasnije je došlo do promjene faktičke strukture na način što su se dogovorili da „C.“ C. plaća najam, „T.-K.“ i da oni iziđu iz svog vlasništva i s tim što je objekat koji je napravljen sredstvima „C.“ C. da je on ostao u vlasništvu „T.-K.“ jer oni nisu imali papire. Ni dan danas nemaju za to, za taj objekat. U konačnom se promijenila vlasnička struktura tako da je jedini osnivač ostala „C.“ C.. Djelatnost firme „C.-K.“ Tuzla je bila proizvodnja građevinskog materijala. Firma je brojala sedam-osam zaposlenih. Godišnji promet firme je bio između 2,5 do 3 miliona konvertibilnih maraka (KM). U firmi „C.-K.“ odluke kome će se, šta i koliko platiti dobavljaču, kada će se i na koji način izmiriti obaveza prema državi, kao i odluke kada će se podići novac na ime materijalnih troškova i na koji način će se utrošiti, je donosio on. Dalje je svjedok naveo da optuženu poznaje jer je bila već zaposlena kad je on došao u C., obzirom da je njen otac suvlasnik te firme odnosno vlasnik 49%. Ona je dobila rješenje da je sekretar tehnički, dok je u stvarnosti obavljala poslove plaćanja, nosila virmane u banku zatim pravljenje ulazno-izlazne dokumentacije, plaćanja dobavljačima, sačinjavanja te dokumentacije, podizala novac u banci na ime materijalnih troškova. Jedanput mjesečno je podizao novac na ime materijalnih troškova vezano za putne troškove, njega i komercijaliste kao i ostalo za topli obrok. Knjigovodstvo firme „C.-K.“ d.o.o. T. je do odlaska u penziju vodila M., a onda je angažovana agencija koju vodi gospođa F., čiji zadatak je bio da sve što dođe faktura ulaz izlaz da to proknjiži, da složi M., da ova proknjiži. Da je knjigovođa F. najčešće sarađivala sa M. Č. Firma „C.-K.“ je imala račun u NLB banci i bio je uspostavljen određen sistem između banke i njega kao direktora firme na način da putem SMS poruka dobije obavijesti od banke o prilivu ili odlivu novca. Do završnog računa 2014 ili 2015.godine nije znao da se u periodu od 2010.godine do 2014.godine, odnosno 2009.godine do 2014.godine desila situacija da je u firmi u tom periodu od pet godina podizani određeni novčani iznosi u velikom broju slučajeva na ime materijalnih troškova, a da novac nije bio zapriman u blagajnu. Razlog je i taj što on nije bio zadužen za finansije, odnosno njegova je bila komercijala a imali su i revizora tako da nije ni bio upućen u to. Dalje je naveo da su imali i vanjsku reviziju koja mu je čak jedne prilike i ukazala na nepravilnost koja je prikazana i kroz završni račun, njemu je prikazano 8.700,00 KM, a u svari se radilo o 87.000,00 KM kako je napisano na izvodu iz banke, kasnije je u firmu došao u ime vlasnika jedan slovenac kojem se nije

mogao sjetiti ime, kako bi ispregledao sve i iz dokumentacije utvrdio da je cca 300.000,00 KM u periodu četiri, pet godina podignuto na način da su dnevno podizano po pet, šest čekova u iznosu od po 190,00 KM, na način da uzme čekove ispiše, potpiše u njegovo ime i po 190,00 KM svaki ček. Da ne zna gdje je taj slovenac pronašao čekove misli da je iz banke dobio kopije, da ih je vidio i da su ti čekovi bili snabdjeveni pečatom firme „C.-K.“ i da se pečat nalazio kod M. i M.. Na čekovima se nalazio i njegov paraf ali da on nije stavio paraf. Istina je da je on imao uvid u dnevni promet na računu „C.-K. ali da nikad nije dobio ni jedan izvod, jer se radilo na način da on dođe u firmu kaže mu koliko para ima, nisu bili nerentabilni, bili su dobra firma. Naveo je da optužena nikad njemu nije davala pare. Bio je „Jadrin“ predstavnik za bivšu Jugoslaviju, bio je komercijalni direktor najmlađi u BiH Visa, član Privredne komore Jugoslavije još u to vrijeme. Njegova plata kao komercijalnog direktora 2003 godine bila je 2.000,00 KM. Slovenci su angažovali advokatsku kancelariju Konjić radi preduzimanja pravnih radnji kada se sve otkrilo oko predmetnog događaja. Prilikom unakrsnog ispitivanja od strane branioca svjedok je potvrdio svoje navode u vezi svojih saznanja i svakodnevnog poslovanja istakavši da je više bio skoncentrisan na samu prodaju odnosno kao komercijalista a da je svo unutrašnje interno knjigovodstvo vodila optužena M., dok je ostalo obračun PDV i završni račun nakon što to pripremi M. dalje vodila sa svojim knjigovodstvenim servisom A. F., a da je istina da nije obraćao pažnju na dostavljanje završne račune koje je potpisivao da je to bila firma sa manje zaposlenih i da su bili stabilni iz kojeg razloga je sve išlo rutinski. Također je na upite optužene da li je on određivao da li će, šta i kako platiti, svjedok odgovorio da su se plaćanja vršila po osnovu ispostavljenih faktura a ne proizvoljno. Dalje je optužena prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka pitala za sporni izvod oko stanja žiro računa sa 31.12. gdje o čemu se svjedok nije mogao sjetiti niti da li postoji navodni izvještaj Nadzornog odbora o spornom izvodu, dok je na upit da li je pravio godišnji plan poslovanja svjedok odgovorio da jeste. Svjedok je naveo i da je knjigovođa pravila mjesečne izvještaje bilansa stanja firme u skraćenom obliku, to nije kompletan završni račun, a pojedinačne troškove je pravila optužena M. Na upit optužene da li je kad primijetio neki konto da nije po njenoj računici zvao Č. N. iz proizvodnje, Š. M. iz finansija „T.-K.“ da provjeravaju sve dokumente redom svjedok je objasnio da s obzirom su u istom krugu sa „T.-K.“ i da oni iz svojih silosa prebacuju njima pijesak, a da tu nema vage, nego postoje boce koje se prebacuju, pa da nekad u boci ostane više, nekad manje, zbog čega su imali tih nesuglasica. Svjedok je potvrdio da je 90% poslova u banci obavljala optužena.

Svjedok A.F. na okolnosti pružanja knjigovodstvenih usluga za firmu „C.-K.“ d.o.o. u Tuzli, je navela da je vlasnik knjigovodstvenog servisa pod nazivom Agencija za knjigovodstvene usluge „Konto-Korekto“, sa sjedištem Tuzli u Cipelićima, već nekih dvadesetak godina. Da je njezin knjigovodstveni servis pružao knjigovodstvene usluge firmi „C.-K.“ d.o.o. u Tuzli, u periodu 2009.godina i zaključno sa martom 2015.godine. Zadaća servisa je bila na predloženi bilans na dokumentaciju koja je proknjižena da se sastavlja mjesečni izvještaj za Slovence, za vlasnike firme i za samog direktora, za revizora, ponekad. Kad govori o predloženi bilansu govori o dokumentaciji koja je već proknjižena jer ona nije imala dodira sa izvornom dokumentacijom. Većinom tako i posluje, ne samo u ovoj firmi, već u svim firmama gdje radi kao knjigovođa. Obično je neka osoba tamo zadužena za knjigovodstvene za proknjižavanje svega toga, znači izvorne dokumentacije. Ulazne, izlazne dokumentacije, izvoda blagajne i svih ostalih troškova koji se dešavaju u jednoj firmi, i sve ostale dokumentacije. Ona samo sastavlja mjesečni izvještaj gdje se tu vidi koliki su prihodi, koliki su rashodi i da li je firma taj mjesec poslovala sa dobiti i kumulativan jedan izvještaj uradi za nekoliko mjeseci. Tako je bilo dogovoreno sa „C.“. Dolazila je par puta mjesečno, kod obračuna PDV-a da provjeri je li tačno što je urađeno i radila je obračun amortizacije, ukalkulisavanje nekih troškova koji se odnose na taj mjesec, a nisu isplaćeni, kao i završne račune. Firma „C.-K.“ angažovala je njezin knjigovodstveni servis zato što imam Certifikat može potpisivati te izvještaje. Nije imala doticaja sa izvornom knjigovodstvenom dokumentacijom. U okviru „C.-K.“ ostvarivali je saradnju sa M. Č., sa direktorom i sa revizorom. Da je M. Č. tu bila i fakturista, fakturisala je robu knjižila je te fakture, vršila je knjiženje ulazne

dokumentacije, kakulacije, plaćanje prema inostranstvu. Da je M. obavljala jedan širi posao, vrlo obiman posao. Sa direktorom F. B. se povremeno čula kad završi taj izvještaj, mjesečno mu pošalje taj izvještaj. Većinom su razgovarali oko toga gdje on vidi da je bila dobit, nije bila dobit i taj dio tako oko toga. Direktor B. i njegovom sinu su regulisani troškovi službenog putovanja, goriva, jedno vrijeme je to išlo gotovinski, tako što se isplaćivalo njemu na njegov tekući račun direktno, a onda je on pravdao te svoje troškove putnim nalogima. Svaka firma ima materijalne troškove u okviru redovnog poslovanja to su podizanje gotovine, koje se može iz blagajne plaćati od reprezentacije, dnevnica, toplog obroka, kancelarijski materijal, može se plaćati neko čišćenje kancelarija, dosta toga se može plaćati iz blagajne. Može se novac koji je namijenjen na ime materijalnih troškova podizati gotovinski sa računa u banci tako što bi taj ček trebao da se zaprimi u blagajnu i da se opravda taj novac koji je podignut, sa računima, znači moraju postojati računi za svaki podignuti taj dinar koji se podigne. Primjera radi ukoliko je novac podignut na ime materijalnih troškova za isplatu dnevnica treba da bude potkrijepljena putnim nalogom i troškovima za putovanje. Saznala je tek od prokuriste M. koji je došao iz Slovenije da su velike količine novčanih sredstava podizane na ime materijalnih troškova a da nisu pravdane na odgovarajući način, da je podignuti novac sa gotovine knjižen na određene bilansne pozicije gdje je, da ne znam ni gdje se sve to proknjižavalo. Nakon što je dublje ušao u sva ta knjiženja analizom svega došao je do zaključka, kada je u pitanju novac koji je podignut, a nije zaprimljen u blagajnu da je rasknjiženo na neke bilansne pozicije na proviziju banke, na trošak prevoza, na nekog dobavljača, na kredit banke, na kamate, što prema njihovoj analizi nije bilo opravdano. Ti čekovi pomoću kojih je podizan novac u blagajni uopšte nisu pronađeni u „C.-K.“ već im je banka izdala kopije tih čekova izvode banke iako bi u redovnom toku stvari trebali biti u firmi. Na kraju je saradnje pružanja knjigovodstvene usluge firmi „C.-K.“ završena zbog svega toga što se dešavalo, što to nije primijetila u četvrtom mjesecu 2015. godine, kada je završila obračun i predala poreznu prijavu. Prilikom ponovnog saslušanja direktnog i unakrsnog od strane odbrane svjedokinja je objasnila da Certificirani knjigovođa podrazumijeva da može potpisivati obračune i završne račune i da se može baviti tim poslom. Doduše ima knjigovođa koje se bave tim poslovima a ne moraju imati sertifikat. Mase knjigovođa ima koje rade bez sertifikata. Da je po njenom dolasku u firmi bio u upotrebi stari knjigovodstveni program rađen u DOS-u koji su nakon par godina promijenili i uzeli moderniju verziju od SPIN-a. To se zove Robno knjigovodstvo i finansijsko čija je primjena vrlo jednostavna, jer se neko može lako obući i knjižiti na tom programu, fantastične izvještaje daje mjesečne dnevne, dolazi se vrlo lako do bilo kakvog podatka zato što je moderniji program i usavršen je za današnje uslove vođenja knjigovodstva. Nakon ugradnje na tom programu je znala raditi optužena M. Č. ,vrlo brzo se obučila, jer se svako mora prvo upoznat kako funkcioniše program. Obučili su je programeri iz SPIN-a koji su dolazili i pokazivali, a i ona pošto je znala taj program, pokazivala joj je kako se radi, kako se knjiži na tom programu, kako se koristi robno. Da je nju kao vanjskog knjigovođu osim krajnjeg stanja, zanimalo samo, stanje na žiro računu na kraju mjeseca i na kraju godine zato što je svaki mjesec pravila završni račun. Nakon što su joj predočene pojedine analitičke kartice ista je objasnila da ona nije kontrolisali iste jer je se podignuta gotovina i blagajna ne tiču, nju kao knjigovođu.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka M. Š., N. Č., F. B. i A. F. kao vjerodostojne, jer nema stvarnog razloga da u njih sumnja, a iskazi ovih svjedoka su saglasni u odnosu na relevantne činjenice, a također su potvrđeni i iskazom vještaka ekonomske struke Rifatbegović Muhameda i Nihada Jusufovića.

Vještak ekonomske struke Rifatbegović Muhamed je u svom iskazu na glavnom pretresu dana 05.10.2017. godine naveo da je njegov zadatak bio izjasniti se da se utvrdi da li je bilo i koliko je bilo, kada i od kada i od koga podizanja novca u kešu sa transakcijskih računa firme „C. – K.“ u periodu 210-2014. godine. Zadatak vještačenja se nije odnosio na cjelokupno poslovanje firme „C. – K.“, zadatak je bio da se uradi samo ovaj dio konkretno vezan za podizanje novca putem čekova od ovlaštenih lica iz „C.“, znači ne kompletno poslovanje ni u ovom smislu ni u bankarskom ni u

blagajničkom, ni u poslovanju firme u cjelini, nego samo ovaj segment koji se odnosi na podizanje novca i pravdanje novca podignutog iz banke. Kada je određeno vještačenje i započeto u „C.“ nisu imali mogućnost da mu predoče ovu dokumentaciju tj. izvode banke sa priložima u kojima spadaju čekovi, pa je naknadno tužilaštvo putem suda pribavilo od banke originalnu dokumentaciju i kompletnu dokumentaciju, što je utvrđeno upoređujući dokumentaciju sa bankarskom evidencijom. Prema dokumentaciji koja je bila i predmet posmatranja, znači prema toj parcijalnoj dokumentaciji se vidi da je M. obavljala poslove blagajne vezano za banku i administrativne poslove neke vrste. U poslovanju jedne firme redovna je pojava podizanja novca sa računa putem čekova na ime recimo materijalnih troškova, da se sa računa podiže novac za svrhe koje su potrebne, to su obično materijalni zahtjevi, to su obično materijalni troškovi. Normalno je i obaveza je da novac koji se podigne iz banke da se zaprimi u blagajni, da se sačini blagajnički beleg i da se poslije svi ti belezi uvedu u evidenciju blagajnički dnevnik za taj dan, za taj period za koji se odnosi blagajnički dnevnik i normalno da se kasnije kroz knjigovodstvo evidentira prema tome gdje treba na koja konta treba i tako dalje. To znači da se svaka poslovna promjena u jednoj firmi na bazi dokumentacije prateće evidentira u knjigovodstvu na odgovarajućim kontima, pa tako i blagajnički belezi i transakcije novčane one se pored tog svog fizičkog oblika evidentiraju i kao poslovne promjene u knjigovodstvu na adekvatnim kontima. Da su svi čekovi koje je pregledao imali sve neophodne elemente da bi se mogli smatrati knjigovodstvenim dokumentima, svi imaju jasan broj, datum, iznos, ko je podigao novac. Za posmatrani period 2009/2014 je pregledano 1870 čekova, i svi su oni specificirani po godinama u tabeli i to u tabelama pod brojem 1. su hronološki specificirani svi čekovi bez obzir na kasniju situaciju da li su knjiženi li nisu, ali znači u tabelama sa brojem 1. kroz godinu svi su čekovi specificirani sa svim potrebnim podacima koji se nalaze u na čekovima. U tabelama koje potiču sa brojem 2. su iz tih svih čekova iz tabele prethodne, izdvojeni i prikazani samo čekovi koji su realizovani kroz blagajnu, znači evidentirani u blagajničke dnevnike provedene u knjigovodstvu, u sljedećoj tabeli je broj 3. kroz godinu dana je razlika ako postoji između ukupnih čekova i oni koji su opravdani, a u narednoj tabeli koja potiče sa brojem 4. prikazani su svi čekovi koji nisu opravdani, koji nisu prošli kroz blagajnu, ali je dati prikaz osnovnih podataka gdje su ti iznosi i ti čekovi proknjiženi, a da nisu bili u blagajni evidentirani. Znači na koja konta su ti iznosi proknjiženi u knjigovodstvu. Posmatrani su i čekovi gdje je novac zaprimljen u blagajni a fokus rada su bili čekovi koji su realizovani u banci, a nisu zaprimljeni u blagajnu, koji nisu realizovani preko blagajne, bilo je potrebno utvrditi shodno naredbi o vještačenju, šta je bilo sa tih čekova, gdje su i kako su završili i to je detaljno prikazano u tabelama koje počinju sa brojem 4 kroz godinu. Od 1870 čekova koji su pregledani 1410 nije evidentirano kroz blagajničke dnevnike, što znači da nije evidentirano u blagajni, da nisu prošli kroz blagajnu, tih 1410 čekova u novcu iznosi 269.978 KM. Pretežni iznosi koji su bili na tim čekovima su iznosi koji se kreću od 150, 180, 190, uglavnom ispod 200 maraka. Broj čekova nerealizovanih iz godine u godinu se inače povećavao broj ukupno korištenih čekovi, a posebno se uvećavao iz godine u godinu, što se vidi iz tabela 4 kroz godinu, broj tih neopravdanih, neevidentiranih, neknjiženih kroz blagajnu čekova. Ispočetka ti su čekovi dnevno iznosili po jedan ček, rijetkost dva, međutim, stvarno iz godine u godinu, taj se broj dnevnih čekova povećavao pa je stizao i do deset čekova u jednom danu koji su realizovani u banci, a nisu bili pronađeni, niti evidentirani u blagajničkom poslovanju „C.“. Pretežno je podizala novac u posmatranom periodu putem čekova Č. M., a u manjem broju slučajeva lica ovlaštena od direktora su podizala novac i predavali blagajni. Vještak je pojasnio i da su na kraju nalaza zbirne tabele (označene slovom „Z“) u njima je prikazan kumulativno segment poslovanja u tabele „Z/1“ prikazano je koliko je po godini podignuto novca i vidi se da se to kreće od 50.305,37 u 2009. godini, i da se taj iznos penjao do 2013. kada je iznosio 124.240,80 KM, a da je 2014. godine kada je prestala da radi negdje u oktobru M. da je taj iznos iznosio 78.470 i da je ukupno znači realizovano kroz tih 1870 čekova 490.065,05 KM. U zbirnoj tabeli Z/2 po godinama je prikazan broj čekova i iznos za svaku godinu koliko je zaprimljenog novca u blagajni bilo u periodu 2009/2014, to je bilo po osnovu 460 čekova i kroz blagajnu je evidentiran priliv od 220.087,05 KM ali se to odnosi na čekove koji su ušli u

blagajnu. Iz tabele „Z/3“ dat je prikaz novca koji je podignut iz banke a nije prošao kroz blagajnu i to po godinama, iz koje proizlazi da je bilo 1410 neopravdanih čekova, uslovno rečeno u iznosu od 269.978,00 KM. Dalje je objasnio da se nedostatak novaca iz blagajne nije mogao primijetiti, da se nije vidio ni na završnom računu prvo jer taj iznos nije bio u jednom završnom računu, nije se to desilo u jednoj godini, nego kroz pet godina, pa su ti iznosi manji, ta podizanja novca iznosi koji su podignuti, oni su uredno evidentirana na da kažem žiro-računu i tamo se vidjelo tačno i potpuno usklađeno sa bankom sva ta podizanja. Međutim, kada je vršeno kontiranje, usmjeravanje tih dokumenata tih podignutih iznosa, onda oni iznosi koji su usmjereni u blagajnu, oni su uredno i proknjiženi i kada se gleda blagajna stanje je uredno, novac ušao, a izašao je prema nekim kriterijima, potrebama firme, tako da se nije moglo ništa ni primijetiti. Podizanja koja nisu prošla kroz blagajnu, ona su zatvorena, proknjižena na razna konta, tako da je u knjigovodstvu postojala bilansna ravnoteža što je normalno, dubinskim snimanjem svake pozicije troška se jedino može vidjeti dali je on dokumentovan ili nije, a u ovom slučaju nije bilo takve jedne kontrole da se traži za svaki ovaj dokumenat gdje je taj novac otišao, ako je potrošen, kako je potrošen, imali dokumenat. Bilansna ravnoteža znači da za svaku imovinu mora postojati i izvor odakle je nešto firmino, tako i svaki ulaz novca mora da se evidentira gdje je taj novac. Tabela „Z/4“ upravo govori, predstavlja rekapitulaciju gdje je, gdje su ti čekovi otišli u smislu knjiženja, pa se vidi, da je to najviši iznos 48.620 proknjižen kao zalihe sirovina materijala, zatim dolaze dvije, tri firme kao dobavljači gdje je na njima proknjižen taj izlaz novca i onda druge vrste troškova, tako da ukupan taj iznos iznosi upravo ovaj iznos koji nedostaje to je 269.978,00 KM, a ove isplate prema dobavljaču teoretski je moguće plaćati gotovinom ali ne izgleda logično posebno što ove isplate, ako su postojale one nisu ničim dokumentovane nema nikakvog dokaza o tome, jer kada si nešto plaćao uvijek se napiše osnov, račun, neko zaduženje, mora postojati podatak, ali ovdje uopšte nema dokumenta na kome bi to moglo pisat. Iz tabele „Z“ 5 proizilazi ko su bili korisnici, ko su lica koja su podizala novac, koliko su opravdali, koliko nisu, statistički u procentima i fiksnim iznosima tu se vidi da je od tih 1870 čekova ukupno, M. realizovana 1718, da je podigla novac, dok su ostala lica njih ima troje četvero podigla novac po osnovu 92 čeka. Nezaprimljen novac potiče od 1410 čekova, od toga je 1388 čekova realizovala M., to je znači 97% nerealizovanih čekova i ima potpisano od M. Č., a 3% od svih tih nepotpisanih čekova koji se odnose na druga lica iznosi 9.078 KM, dok za M. je iznos 269.978 ukupno nerealizovanih tih vrijednosti čekova, 1.388 se odnosi na M., a to je iznos od 260.900 ili u procentima 97% znali nerealizovanih čekova su potpisani od strane M., a 22 čeka ili 3% koji nisu realizovani kroz blagajnu odnosi se na lica razna koja se spominju u nalazu. U tabeli „Z“ 6 su prikazana upravo druga lica, mimo M., koja su podizala novac hronološki po licima, ukupno 9.078,00KM neopravdanih iznosa od strane drugih lica mimo blagajnice. Čekovi koje je realizovala optužena, a novac nije zaprimljen u blagajnu, već rasknjižen na razne bilansne pozicije na razna konta, prikazana u tabeli Z/4, je i stvarno i fiktivno rasknjižavanje. Stvarno je jer ovi iznosi su proknjiženi na kontima koji su evidentni i s tog aspekta je stvarno, ali je fiktivno tako proizilazi iz ovoga u tom iznosu što novac nije tamo došao. Ne može doći novac bukvalno gledajući na recimo zalihe papira il tako nekih sirovina koji su ovde navedeni. Vanjski knjigovodstveni servis je angažovan zato što ima certifika, jer da bi se napravio taj neki zbirni izvještaj ili bilans stanja mora neko bit stručan, imat certifikat.

Takođe i vještak Nihad Jusufović koji je uradio vještačenje po prijedlogu odbrane kojem se zadatak vještačenja sastajao od više zadataka, od kojih je prvi bio da utvrdi koji je program knjiženja koristila C. K. za sporni period, a koji prije toga. Drugi zadatak je da odgovori sa knjigovodstvenog gledišta da li postoje razlike u tim programima i ako postoje u čemu se ogledaju te razlike. Treći zadatak je bio da li je program koji je primjenjivan u periodu 2010 - 2014. dozvoljava, odnosno u mogućnosti da su obavljena knjiženja po tom programu naknadno peglaju u smislu izmjena iznosa i konta, a da takve izmjene knjiženja na tom programu one prate dokumentaciju koja je ranije poslužila za knjiženje prije pegljanja. Četvrti zadatak je bio da se nađu primjeri takvog pegljanja, odnosno knjiženja, koristeći pri

tome podatke iz nalaza vještaka Rifatbegovića i njegovog iskaza na glavnom pretresu, dokumentacija koju je priložila ova odbrana i dokumentacija koju ćemo za vrijeme vještačenja kad je vještačenje ukazati optužena i peti zadatak je bio da nakon pribavljanja prednjih podataka i utvrđivanja činjenica sačini koji su iznosi naknadni prekrizavanjem peglani, na što se isti odnose i da li su ta knjiženja imala za posljedicu pogrešna prikazivanja i netačna bilansna stanja po završnim računima i u pogledu čekova koji su bile predmet vještačenja vještaka Rifatbegovića Muhameda kroz provjeru u firmi utvrdi način kolanja dokumentacije vezano za poslovanje sa bankom, nalozi za plaćanje, čekovi i ostalo, elektronske evidencije i protokoli, dostavne knjige i ostalo. Prilikom obavljanja vještačenja koristio je kompletan spis navedenog predmeta, nalaz i mišljenje vještaka Rifatbegovića i priložene dokaze odbrane i to dva revizorska izvještaja za 2012. i 2013. godinu. Kada je u pitanju utvrđivanje koji je program korišten prije, a koji je poslije 2010. u C. K., navedeni zadatak je realizovao uvidom u računare C. K. na način da je u prisustvu ovlaštenih osoba pristupio serveru koji je smješten u sjedištu firme i utvrdio da je na serveru instalisan program poslovna aplikacija, a koja sadržaj i program finansijskog poslovanja izrađen od strane firme „Spin Tuzla“. Pristupom modulu finansijsko knjigovodstvo utvrdio je da u istom postoje zaključene poslovne godine, 2010., 11., 12., 13., 14. i 15.- ta godina. Odgovora na zadatak da koji je program korišten prije spornog perioda nije mogao utvrditi, jer nije mogao identifikovati koji je program korišten, isto tako to nisu mogli ni predstavnici firme. U pristupnim radnjama svakom programu se isčitava na glavnom meniju naziv firme autora programa, sa eventualnim upozorenjima, da je to originalni aplikativni softver, smatra da je isti program autorizovani predmet nabavke od zvaničnog proizvođača tog programa. Pristup navedenim računarima, odnosno serveru i jednoj radnoj stanici, poslovnoj aplikaciji finansijskog knjigovodstva koja je instalisana na serveru dozvoljeno je uz unošenje šifre koja se sastoji od dva karaktera, dok je pristup radnoj stanici koja je vezana za taj server konektovana za direktan rad, direktan pristup je slobodan pristup, program ne omogućava izlistavanje datuma pristupa, lokaciji pristupa i vremena pristupa navedenom programu i po svakom dokumentu. Osnovni dokument ovaj koji se koristi i od koga polaze sve informacije to je nalog, za sve informacije u pogledu bilanca i ovaj finansijskog stanja imovine preduzeća je nalog za knjiženje. Nalog za knjiženje služi za evidencije svih promjena po svim vrstama sredstava u jednoj firmi. Nalog za knjiženje koji je instalisan i u koji je ostvario uvid u firmi C. K. dozvoljava sve vrste intervencija u pogledu ispravki, brisanja, a sve prije zaključenja istog, u struci se to zove zaključenje, odnosno zaključavanje naloga kojim samim zaključavanjem se onemogućava bilo kakav pristup već urađenim podacima. Svaki nalog se, uvidom u izradu naloga, u način izrade naloga za svaki mjesec se definisao nalog za unos pojedine promjene, u ovom slučaju promjena po žiro računu po izvodima banci, da se dnevno unosio dnevni promet evidentirao, a da se zaključivao na kraju mjeseca, mada podaci ne postoje kada je zaključen. Taj osnovni dokument obezbjeđuje podatke eventualno o brisanju podataka i znači ispravku ponovnim knjiženjem istih podataka. Brisanju znači unosu istih podataka na drugi način, druge vrste podataka, ispravka pojedinih cifara pojedine stavke koje su knjižene u toku mjeseca hronološki u nalogu ne može biti identifikovana kada je vršena, jer ispravkom iste to polje ostaje pod istim datumom, pod istom opisom i cifrom drugom ako je unešena, ako je ispravljana. Sve druge cifre koje su bile predmetom brisanja, ispravljana su složene na nalog za knjižene na kraju mjeseca, jer taksativno se mogu pobrojati uporedbom tog naloga i tako ispravljeni pozicija promjena na žiro računu sa identifikovanim čekovima od strane vještaka Rifatbegovića u njegovom nalazu. Uvidom u osnovne naloge za knjiženje i uvidom u dokumentaciju na tom programu u pogledu ispravljenih proknjižavanja sa sigurnošću tvrdi da su ispravke koje su evidentirane na kraju svakog naloga za knjiženje tekućeg žiroračuna banke za konkretan mjesec, su pozicionirane po datumu 31.12., a sa opisima izvod broj 1. izvod broj 2., sa izvodima koji su bili u prethodnom periodu, koji nisu znači hronološki složeni jedan za drugim, nego je taj izvod vršen, po tom izvodu je vršena ispravka, unošene druge cifre i oni su evidentni sa sigurnošću na kraju naloga za knjiženje. Peglanje, odnosno knjiženja podignute gotovine koja ne odgovaraju suštini poslovnih promjena je identifikovao uvidom u nalog za knjiženje i uvidom u specificirane čekove, sporne čekove od strane Rifatbegovića, a to i na način da

sva konta na koja su knjiženi čekovi, a koja se razlikuju od konta prelaznog računa, odnosno u ovom slučaju, odnosno po kontnom planu, to je konto 209.000,00, znači konto 2009, to je prelazni račun, znači sva konta koja su u nalogu za knjiženje, a ima u svakom nalogu naznačeno na koja su konta knjiženi čekovi. To je prvi način identifikacije, drugi način identifikacije je rekao da je to identifikacija na osnovu brisanih proknjiženih izvoda, dnevnih izvoda po tekućem računu i unos novih cifara na isti način, znači na konta koja ne odgovaraju suštini poslovne promjene i treći način peglanja je utvrdio knjiženjem vještačko fiktivnog priliva gotovine u 2013. godine u visini od 71.000,00 i 74.100,00 i to je bila ispravka stanja novčanih sredstava. U sklopu dva revizorska izvještaja su bili prezentovani finansijski izvještaji za 2013 godinu, između ostalog tu se nalazi bilans stanja, bilans uspjeha po sugestijama odbrane i pitanjima koje je registrovao samo spisu primjetio je da se spominje razlika u stanju novčanih sredstava u jednoj poslovnoj godini, to je analizirao uporedio stanje bankovnih izvoda koje se nalazi u spisu sa stanjem iskazanih pozicija gotovine u samom revizorskom izvještaju u bilansu stanja i utvrdio da se u 2013. godini iskazana gotovina na poziciji novčanih sredstava razlikuje u odnosu na iskazanu gotovinu na tekućem računu, na transakcijskom računu, da je takvo stanje proizašlo iz knjiženja po nalogu za knjiženje broj ovaj broj 152 i nalog nosi datum 31.12., to je znači posljednji nalog knjiženja izvoda u 2013. godini, na rednom broju ovaj stavke u tom nalogu pod 156 konstatuje se knjiženje priliva novčanih sredstava sa konta 2388 i 40 ostala kratkoročna potraživanja, da je revizor prihvatio takvo stanje i iskazao ga kao bilansnu poziciju, nije stavio primjedbe na isti. U samoj tehnici revizije i prezentacije izvještaja revizije direktor firme je nezaobilazan u prihvatanju izvještaja revizije, praksa je da se nakon sačinjavanja revizorskog izvještaja svi podaci prezentuju u pismenom obliku u obliku nacrtu samog izvještaja, koji se u usmenoj raspravi na relaciji revizor, menadžment, u ovom slučaju direktor firme otklanjaju svi uočeni problemi i onda se pristupa usvajanju istog i na prednjoj strani ga direktor potpisuje i izjavljuje da su fer i istiniti podaci. U izvještaju nezavisnog revizorske kuće „Revs Tuzla“ za poslovnu godinu 2012. godinu, datum revizorskog izvještaja nosi datum 02.04.2013. godine, na strani 34. istog u poglavlju 6. gotovina i ekvivalenti gotovine stoje ukazano na propuste u evidenciji na propuste u segmentu blagajničkog poslovanja, a i naznačena su dva propusta u dva uočena propusta od strane revizora, a to je da blagajnički belezi, znači isplatni i naplatni nalozi ne sadrže potpise osoba, osobe ovlaštene osobe na mjestu odobrio i da putni nalozi u toj poslovnoj godini nisu dobro sačinjeni, da se prave kao zbirni, sedmični, bez da se za svako poslovno putovanje pravi putni nalog zasebno. Što se tiče zaključka po pitanju da li je revizorski izvještaj sa ukazivanjem na te propuste parafirao direktor i da li je bilo nakon takvih ukazivanja intervencija u smislu da se takve stvari ne ponavljaju, mogao je samo izvesti posredne informacije da direktor odnosno firma nije imala primjedbe na revizorski izvještaj, da je sačinjen kako je sačinjen i predat ovlaštenoj agenciji. Direktor ga znači nije ni jednim momentom osporio u postupku revizije, postoji komunikacija izrada nacrtu revizorskog izvještaja usaglašavanje primjedbi sa primjedbi menadžmenta sa nađenim nalazima revizora i ako nema evidentiranih nikakvih pisanih tragova i ako je revizorski izvještaj predat odobren od strane ovlaštenog revizora, prihvaćen od strane menadžmenta on se smatra konačnim. Naveo je da je ostvario uvid u revizorske izvještaje za 2012. i 2013. godinu i uočio, primjedbe na blagajničko poslovanje. Što se tiče zadatka da utvrdi kako je kolala dokumentacija koja se odnosila za poslovanje sa bankom gdje je firma imala otvoren račun, posebno način dostavljanja naloga ili podataka vezanih za promjene na računu, iz iskaza ovlaštenog lica s kojim je kontaktirao u firmi C. K. i službenice koja radi u računovodstvu te firme, oni su naglasili da je sve poslove oko banke obavljala Č. M., a oni su se sastojali u podizanju bankovnih izvoda na šalteru banke, popunjavanje i podnošenje naloga za plaćanje sa transakcijskog računa i podizanje gotovine. Što se tiče izvještavanja ovaj informisanja menadžmenta, odnosno direktora firme od strane banke, u spisu je našao zahtjev podnesen NLB banci da NLB banka izvještava direktora firme o svim promjenama većim ili promjenama na računu, većim ili manjim od 200,00 KM, znači za svaki priliv i odliv i iste promjene su se vršile slanjem SMS-a sa bankovnog automatskog računa za obavještavanje klijenata, tako da je direktor imao u svakom trenutku stanje bankovnog

računa. Prema podacima koji proizilaze iz iznosa podignutih čekova što je prezentirano u nalazu vještaka Rifatbegovića, podizanja u iznosima 200, 400 maraka mjesečno, 20, 30.000,00 iz njegovog iskustva od nekih 20 možda i 30 godina u struci najmanje, naročito u segmentu finansija potrebna gotovina za dnevne potrebe firme se obično definišu ujutru i diže se uvijek u jednom komadu, ako treba 5.000,00 onda se diže 5.000,00, u ovom slučaju je neuobičajeno da se 600,00 KM dizalo na tri puta sa iznosima čekova koji su manji od 200,00 KM. Prilikom unakrsnog ispitivanja na upit tužioca jesu li prema njegovoj analizi nalozi za knjiženje zaključavani, odnosno arhivirani u nekom vremenskom periodu ili nisu vještak je odgovorio da nalozi jesu zaključavani, ali podatke o datumu pristupa, datumu tog zaključavanja naloga u konkretnoj aplikaciji nosi datum zadnji dan u mjesecu i ako je zaključen mogućnost izmjene istog više ne postoji. Takođe je potvrdio da ukoliko dođe uopšte do izmjene, odnosno naknadnog knjiženja nekog iznosa, da nalog za knjiženje ostaje na istom onom rednom broju i istoj vremenskoj ravni kako je prvobitno knjiženo, ako se vrši ispravka pojedinačne cifre ona ostaje na istoj poziciji na kojoj je prvobitno unešena, samo sa drugim kontom, to znači da se ne može utvrditi je li uopšte vršena prepravka iznosa na nekim nalogima i ako jeste kada je vršena, koji je iznos dopisan ili upisan, koji je bio prvobitni iznos i ko je to uradio, program to onemogućava. Situacije kada je novac podignut na ime materijalnih troškova ili bilo čega, nije unesen u blagajnu, a on je onda rasknjižen na način da su zbog bilansne ravnoteže punili neke druge bilansne pozicije, neka druga konta, knjiženje blagajne pretpostavlja evidentiranje komplet podignute gotovine na konto prelaznog računa sa kojeg se tek donosi u blagajnu, tek blagajna zadužuje. Međutim, u slučajevima gdje se konto na koje je knjižen pojedini ček razlikuje od konta prelaznog računa gdje je trebao, to su situacije u kojima govorimo o tzv. „Peglanju“ a koje je situacije i vještak Rifatbegović obradio u svom nalazu, kao i situacija brisanja već unešenih stavki i redanje istih na kraju naloga. Situacije u kojima novac nije, prošao kroz blagajnu, nije evidentiran na konta, na koja je pripadao, a koje slučajeve je obradio vještak Rifatbegović odnosno kvantifikaciju tih situacija objasnio je u kojim situacijama se to radi, koji je prethodni, koji je naknadni iznos u kojim slučajevima i koliko takvih slučajeva ima iz čega je i on izveo zaključak da su to situacije da ustvari novac koji se podigne u jednom trenutku, a trag podizanja novca s ciljem unosa u blagajnu, imamo kad je on rasknjižen ili pod navodnicima fiktivno rasknjižen u nekom sasvim drugom vremenu, da period podizanja novca i njegovog rasknjižavanja ne odgovara. Iz posljednjih evidentiranih stavki na nalogima za knjiženje se može zaključiti da su iste prvobitno knjižene, bile knjižene, a onda naknadno na kraju mjeseca ispravljane. Da je po osnovu nepravilnog rasknjižavanja novca koji nije zaprimljen u blagajnu iznos od 269.978,00 KM to je upravo onaj iznos koji je našao vještak Rifatbegović Muhamed kao iznos novca koji je trebao ući u blagajnu, nije, a rasknjižen je na druga konta.

Sud je prihvatio iskaze vještaka Rifatbegović Muhameda i Jusufović Nihada kao stručne i objektivne, a vještaci su ovlašteni i kvalifikovani za obavljanje vještačenja iz svoje struke, i sud u njihovom iskazu, te pismenom nalazu i mišljenju nije uočio bilo kakve nelogičnosti niti protivrječnosti, a vještaci su svoj nalaz i mišljenje sačinila na temelju priložene materijalne dokumentacije NLB Banke d.d., u prvom redu originalni čekovi i potvrde o isplati na transakcijskom računu za klijenta „Cinkarna kvarc“ doo (valutne kartice partije br.... sa izvodima) za period 01.09.2009. do 31.12.2014. godine, zatim od privrednog društva „C. k.“ doo svi nalozi za knjiženje izvoda (KM) NLB banke za period od 2010 do 2014. godine i svi nalozi za knjiženje blagajne za period od 2010 do 2014. godine kojima je optužena sa računa privrednog društva putem čekova podizala na ime materijalnih troškova pojedinačne iznose uglavnom do 200 KM koje nije predavala u blagajnu privrednog društva već ih zadržavala za sebe i koji su uvršteni u materijalne dokaze optužbe, te ih je sud prihvatio kao relevantnu dokumentaciju. U konkretnom slučaju, Sud nalazi oba iskaza vještaka tj. njihove pismene nalaze i mišljenje međusobno komplementarnim, te u konačnici oba vještačenja, prema sadržini svojih zaključaka, predstavljaju jednu funkcionalnu cjelinu pa ih je slijedom navedenog Sud oba i prihvatio ne nalazeći ih međusobno isključujućim niti proturječnim.

Optužena Č. M. dala je iskaz u svojstvu svjedoka i tom prilikom je navela da je u C. K. zaposlena od marta 2003. godine do 2015. godine, sa srednjom stručnom spremom, medicinski tehničar, na poslovima administrativnog radnika, što znači zavođenje pošte, prijava i odjava radnika, faksanje, kucanje, sve vezano za sređivanje papira, papirologije, a u smislu administrativnom. Kada su u pitanju poslovi vezani za poslovanje firme sa bankom nosila je dokumentaciju u banku, virmane, čekove i podizanje izvoda, svakodnevno po dva, tri puta. Po nalogu direktora je ispunjavala čekove, direktor je potpisivao, a ona udarala pečat. Bilo je situacija da je ona potpisivali čekove, kada bi direktor bio na putu ili uglavnom po njegovom nalogu, je potpisivala umjesto njega. U banci je spesimen potpisa imao direktor F. B. Podizala je novac iako nije imala spesimen potpisa u banci u početku, jer je direktor odlazio zajedno sa njom, dok službenice ne bi vidjele da je to regularno pa da ona podiže novac i eventualno kada bi se pojavila neka nova službenica isto tako direktor bi dolazio s njom i poslije toga bi nastavljala opet sama, direktor je objašnjavao da je zaposlena u C. K. i da je ona osoba koja obavlja poslove u banci da joj mogu dozvoliti, da on dopušta da ona podiže novac vezano za čekove. Podizala je novac po osnovu čekova u banci svaki put kada bi imala neko plaćanje i svaki put po nalogu direktora, dva, tri puta dnevno se dešavalo. Prijedlozi za elektronsko bankarstvo su bili jako česti zato što je direktor svakodnevno zvao i bio je poznat po tome i službenice su se bunile, imale su i putem telefona duele sa direktorom vezano za to što nije nikad pristao na elektronsko bankarstvo i bio je prinuđen u jednom momentu da prima SMS poruke jer je tako odlučio. Znači, nije htio elektronsko nego da mu dolazi stanje žiroračuna i promjene na SMS na mobilni, ali je on i dalje nastavio da zove, za sve te godine on je zvao svakodnevno, provjeravao stanje bez obzira što su dolazile te promjene na mobitel. Sva dokumentacija iz banke i čekovi idu u firmu. Čekovi, virmani se odlažu u registrator, ustvari izvodi, a svi virmani i čekovi uz određeni izvod od određenog datuma, a novac je išao direktoru, lično na ruke, a ako nije prisutan tu onda u kovertu, u fasciklu i u registrator, iz kojeg bi se opet predavao direktoru po njegovom dolasku i direktor je provjeravao svaki ček sa izvoda. Izvodi su morali biti knjiženi svaki dan, zbog direktorove potrebe i ostalih nadležnih za određenim podacima, o uplatama, isplatama, znači o dugovanjima, potraživanjima i ostalim podacima, koji se mogu dobiti samo ako je dokument proknjižen, a konkretno izvod. Čekovi su knjiženi na konto 20 0 90 ulaz žiroračuna i tako bili su na tom kontu otprilike po 6 mjeseci i po polugodišnjem obračunu i kasnije godišnjem bilansu stanja i uspjeha, knjigovođa je vršila određena peglanja sa tih konta, znači sa konta ulaza gotovine na druga fiktivna konta, s tim što se nikad nije pravio ulaz, znači po dolasku čeka u firmu. Knjiženje je moralo da bude sprovedeno u program, ali nije se pravio ulaz gotovine u blagajnu, zato što se i knjiženje blagajne vršilo nakon tih šest mjeseci, kada bi knjigovođa morala da završi šestomjesečni ili godišnji obračun, onda bi morala da završi blagajnu i sve ostalo i zavisno od tog peglanja po nalogu direktora, pravila bi, vraćala bi se naknadno po mjesecima i pravila bi samo određene ulaze tih iznosa u blagajnu. Fizički su ti čekovi u izvodu, u registratoru u firmi u kancelariji, dostupni direktoru. Pred dolazak prokuriste, direktor je naredio da se izvodi podignu na tavan. To su radile knjigovođa A. i kolegica L., s tim što prokurista nije tražio odmah izvode. Od dana njegovog dolaska izvodi su morali, znači kopija izvoda je išla svakodnevno njemu, a ostali su se nastavili odlagati u registratoru. Bili su prisutni. Direktor je odmah došao u firmu i zvao je članove nadzornog odbora. Bio je iznenađen i nezadovoljan dolaskom prokuriste i uznemiren, dao im je uputstva, da mu ne daju ništa što bude tražio nego da sam sebi uzme, da mu tako kažu. Kad je prokurista otkrio malverzaciju na kontima, onda je tražio izvode i pošto nisu bili prisutni u kancelariji, nego na tavanu, onda je prokurista išao i tražio izvode od banke, NLB Banke. Prokurista je došao u firmu u novembru 2014. godine, odmah u decembru je dobila rješenje za godišnji, čim je to otkriveno, dobila je rješenje na dvije sedmice i po dolasku sa godišnjeg dobila je rješenje o otkazu u januaru 2015. godine. Direktor je zvao njenog oca i brata, s obzirom da su oni bili čelnici T. K. i poslovni partneri i tražio je od njih da još plate 50.000 EUR, ustvari rekao im je da je ona uzela taj novac, da oni plate 50.000 EUR i da će se to sve zataškati. Izvode od banke je tražio prokurista M. Š., zato što ih nije mogao naći, nije ih bilo u

kancelariji, a niko mu nije rekao da su izvodi na tavanu. Ona nije bila tu prisutna a ostali nisu rekli, i on je tražio i po njegovom zahtjevu dobio od banke te izvode. Dokumentaciju koju je donesila iz banke direktoru jednostavljana na uvid i sve je pregledao, pregledao bi izvod i onda bi izvod predao knjigovodstvu, knjigovođa i knjigovođa je vršila kontiranje i zatim knjiženje. Na tim izvodima koje je donosila i predavala direktoru, stajale su stavke podignutih iznosa sa čekova svaka stavka, uplata, isplata, svaka promjena na žiroračunu. Direktor bi u smislu broja i količine novca po dnevnom dizanju čeka, kad je kontrolisao iznos, ukupan iznos novca, bio zbunjen ili bio bi mu sumnjiv broj čekova. Provjeravao bi na način što bi nju pitao koliko je čekova podignuto. Knjigovodstvo je vodila knjigovođa F. A. Ona je jedina bila stručna i jedina je znala te poslove da obavlja. Ponekad bi knjižile ona ili kolegica L. po potrebi kad knjigovođa ne bi bila tu, neku dokumentaciju koja je neophodna kao recimo izvod, ali na osnovu naloga knjigovođe. Ona bi rekla na koji konto i kako. One su knjižile sve, knjižile regularno, ako je ulaz čeka, knjižile su na ulaz čeka, ulaz gotovine 20 0 90, a kasnije bi knjigovođa pregledala i radila dalje radnje. U masi tih knjigovodstvenih radnji ona je zavodila poštu, kucala, pripremala, sve što bi joj naložio direktor ili knjigovođa je radila, ispunjavala, oni bi potpisali, kontiranje je vršila knjigovođa. Knjiženje je u najvećem obimu obavljala knjigovođa A. F., ponekad ona ili L. po nalogu knjigovođe, onako kako bi im ona pokazala. I to što smo su radile to je isto bilo kao zavođenje u svesku pošte, samo što nije sveska nego program i u tom programu ima nalog u kojem unese šifru, napisan konto ili pita koji je konto i iznos da pređe na potražnu dugovnu stranu i to je to, ali da to nije knjigovodstvo, to je širok pojam. Bilo je dosta slučajeva, naknadnog ispravljanja i konta i iznosa dobavljača, sve zavisi na kojem su kontu išli ti spoljni čekovi, to je obavljala knjigovođa po nalogu direktora. Ona bi pripremala znači mjesečni izvještaj bilanca stanja i uspjeha i po pregledu tog izvještaja, zajedno sa direktorom, ona je vršila dalja proknjižavanja. Jedne godine je bila fiktivna kompenzacija, znači umjesto na konto, ustvari prvo su iznosi proknjiženi na konto ulaz čeka 20 0 90 i naknadno su peglani na konto dobavljača s kojima više nisu bili u suradnji i onda je napravljena kompenzacija da bi se napravila ravnoteža, da bi se zatvorilo da ne bi visilo, to su ti čekovi. U vezi blagajne, dokumentacija je odlagana u fasciklu i u registrator, jer je bilo još izvjesnih plaćanja preko blagajne. Bile su isplate za gorivo, tako za kancelarijski materijal i blagajna se knjižila, blagajnu je knjigovođa knjižila svakih 6 mjeseci, znači po polugodišnjem i završnom obračunu i onda bi ona naknadno uzimala to po mjesecima dokumentaciju i onda bi uvrštavala određen broj čekova koji bi pokrивao te isplate i ostavljao neki određeni iznos, regularan na stanju žiroračuna, koji bi bio dostupan prilikom pregleda Nadzornog odbora ili revizora, s tim što je svih tih mjeseci veliki iznos čekova stajao na tom kontu, znači ulaz sa čekova na regularnom kontu, tako da su postojale kartice, postoji kartica na kojoj je od 01.01. do 30.06.. bilo koje te godine iznos na žiroračunu C. K. 23.000,00, a kasnije kad bi neko uzeo tu karticu nakon knjiženja po godišnjem obračunu taj iznos bi se smanjio za iznos tog peglanja na ostala konta. Da su knjigovođa i direktor radili tako što bi prebacivali, ušla bi u program, u nalog i unosila druga konta umjesto 2 00 90 upisala bi neko drugo konto koje bi dogovorila sa direktorom. Svake godine su bile različite situacije, sve zavisno od njihovog dogovora, gdje će prebaciti taj novac, knjiženje, putem knjiženja.

Iz mišljenja navedenog u izvještaju nezavisnog revizora od 02.04.2013.godine, koji je odbrana priložila na okolnosti poslovanja firme "C.-K." za poslovnu 2012.godinu, a koji je bio predmetom vještačenja Nihada Jusufovića proizilazi da finansijski izvještaji predstavljaju objektivno i realno u svim stavkama od materijalnog značaja, finansijski položaj firme na dan 31.decembar 2012.godine kao i rezultati poslovanja promjene u izvještaju o novčanim tokovima i kapitalu za godinu koja završava s tim datumom u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještaja.

Takođe, iz mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora od 24.03.2014.godine, koji je odbrana priložila na okolnosti poslovanja firme "C.-K." za poslovnu 2013.godinu, a koji je bio predmetom vještačenja

Nihada Jusufovića proizilazi da finansijski izvještaji predstavljaju objektivno i realno u svim stavkama od materijalnog značaja, finansijski položaj firme na dan 31.decembar 2013.godine kao I rezultati poslovanja promjene u izvještaju o novčanim tokovima i kapitalu za godinu koja završava s tim datumom u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještaja.

Iz krivične prijave sačinjene od strane punomoćnika oštećene "C. k." doo Tuzla, zajedničke advokatske kancelarije Konjić proizilazi da je ista podnijeta Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona protiv M. Č. dana 13.04.2015.godine.

Iskaz optužene koja je svjedočila u svoju korist sud nije prihvatio jer je isti u suprotnosti sa ostalim provedenim dokazima, a isti nije u saglasnosti sa iskazima svjedoka F. A. kao certificiranog računovođe koja je navela da se nije bavila rasknjižavanjem, i sa iskazom direktora B. F. koji je izjavio da je firma brojala oko 10 zaposlenih i da je optužena bila zadužena za interno knjigovodstvo, a da je knjigovodstveni servis angažovan iz razloga što imaju certifikat.

Kada se iskazi svjedoka M. Š., N. Č., F. B. i A. F. dovedu u međusobnu vezu sa iskazom vještaka ekonomske struke Muhameda Rifatbegovića i Nihada Jusufović i materijalnom dokumentacijom u spisu, sud smatra dokazanim da je optužena kao odgovorna osoba u inkriminiranom periodu iskoristila svoja službena ovlaštenja na način da je okviru povjerenih poslova među kojima je bio faktički povjereni odlazak u banku na ime podizanja novca putem čeka na ime materijalnih troškova u oko 1.400 slučajeva novac podignut u banci prisvajala za sebe u ukupnom iznosu od 260.900,00 KM za četiri godine a potom te iznose kontirala na druga konta koja nemaju veze sa stvarnim poslovnim događajem na koji način je postupila suprotno opisu poslova i radnih zadataka za radna mjesta na kojima je radila.

Odbrana optužene je tokom postupka pokušavala dokazati da je novčana sredstva koja je optužena po osnovu čekova podizala u banci na ime materijalnih troškova predavala direktoru, da je knjiženja radila A. F. kao certificirani računovođa, jer optužena nije bila obučena niti je imala svojstvo odgovorne osobe za ovakvu vrstu zadataka. Po mišljenju suda ovakva tvrdnja odbrane je neprihvatljiva jer je optuženoj faktički bilo povjereno da odlazi u banku i da u okviru tih poslova vezanih za odlazak u banku realizuje čekove kojima je podizan novac na ime materijalnih troškova, a što ne spori ni optužena, jer iste činjenice proizilaze kako iz ugovora o radu, tako iz iskaza svjedoka B. F., koji je bio direktor firme „C. k.“ i iz iskaza svjedokinje F. A. koja je radila vanjsko knjigovodstvo za potrebe firme. Postoji mogućnost da se u određenoj firmi podižu određena sredstva u banci na ime materijalnih troškova, po proceduri koju je objasnio u svom nalazu i vještak Rifatbegović Muhamed kao i vještak Jusufović Nihad a i svjedokinja F. A. koja je certificirani računovođa, kada se novac podigne na ime čeka treba ga unijeti u blagajnu i razdužiti na način da se pravda utrošak tog novca knjiženjem na odgovarajuća konta. Iz provedenih dokaza sud je nesporno utvrdio da je optužena podizala novac u više stotina slučajeva, da ga je donosila u firmu, da ga nije ulagala u blagajnu, da ga je prisvajala za sebe, a da je onda vršila rasknjižavanje, odnosno knjiženje na konta koja ne odgovaraju poslovnom događaju, odnosno odgovarajuće poslovnoj promjeni posebno iz iskaza svjedokinje F. A. čiji iskaz je sud prihvatio kao vjerodostojan, sud je utvrdio da je ona obavljala poslove vanjskog knjigovodstva za firmu „C. k.“ zato što za izradu polugodišnjih i godišnjih izvještaja treba certificirani računovođa, kojeg firma „C. k.“ nije imala, jer je imala svega 10-tak zaposlenih. Ova svjedokinja kaže da je sve poslove i svu saradnju vezano za bilo kakvu vrstu knjigovodstvenih poslova obavljala samo i isključivo sa optuženom, a nešto u znatno manjem obimu sa direktorom B. F., otprilike vezano za one poslove koji se tiče njegovih dnevnica i odlazaka na službeno putovanje, a da je optužena radila sve poslove oko knjiženja faktura, kontiranja, odlazaka u banku i ostale poslove vezane za tekuće knjigovodstvo, da je

dolazila dva do tri puta mjesečno u tu firmu i da nije imala doticaja sa izvornom dokumentacijom nego je radila mjesečne izvještaje, a kasnije polugodišnje, godišnje, na osnovu one dokumentacije koju joj je predočavala optužena. Optužena je prema navodima ove svjedokinje bila obučena za rad na računovodstvenom programu instaliranom od firme „Spin“, koji je imala firma „C. k.“, i vrlo brzo je opservirala sve operacije vezane za rad na tom knjigovodstvenom programu. Također i prema kazivanju svjedoka B. F. koji je sud prihvatio koji je bio direktor u to vrijeme i od relevantnih činjenica on govori da je firma imala samo jedan pečat i da je taj pečat stojao kod optužene i da kada su u pitanju materijalni troškovi, da je u stvarnosti izuzev spornih čekova, da je firma jednom do tri puta mjesečno realizovala te čekove na ime materijalnih troškova koji su bili na određene sitne iznose. I prema iskazu prokuriste Š. M., koji je je sud prihvatio, a koji je u novembru 2014. godine od strane vlasnika, firme „C. c.“ poslat da izvrši analizu poslovanja jer određeni, podaci se nisu slagali, nakon izvršene analize gotovo cjelokupnog poslovanja, firme „C. k.“ Tuzla samo u ovom segmentu velikog odliva manjih iznosa podignutih putem čekova na ime materijalnih troškova, uočio nepravilnosti. On je to uočio u 2014. godini, kasnije se kretao kroz godine unazad i vidio da je ta praksa počela negdje od 2009. godine. Svjedok kaže da čekove nije pronašao u firmi i da je kasnije kopije čekova dobio i u NLB banci, iz kopija čekova se moglo vidjeti da je najveći broj njih podigla optužena Č. M., da najveći dio tog novca nije ušao u blagajnu, a da su ti iznosi bili rasknjiženi na neke bilansne pozicije koje apsolutno ne odgovaraju poslovnim promjenama ili onom zbog čega je novac, podignut. U najvećem broju slučajeva se radilo o podizanju novca u iznosu od 190 i 180 maraka, zbog toga što je od 2010. godine uspostavljen bio sistem javljanja banke gdje je direktor od banke primao SMS poruku na mobilni telefon o svakom odlivu novca sa računa preko 200,00 KM, ukoliko dođe do odliva sa računa ispod 200,00 KM, takva obavijest direktoru nije išla. Š. M. kaže da je o ovim saznanjima kada je došao do njih obavijestio svjedoka B. F. i da je svjedok B. F. tadašnji direktor bio zatečen tim činjenicama. Navodi ovih svjedoka koje je sud prihvatio u saglasnosti su i sa vještačenjem od strane vještaka Rifatbegović Muhameda, koji je izvršio detaljnu analizu i koji je naveo da se u periodu 2009., 2014. godina, desila situacija da je sa računa „C. k.“ u NLB banci, a firma je imala račun samo u toj banci, podignulo ukupno na ime čekova, iznos od cirka 490.000,00 maraka na ime materijalnih troškova i to na osnovu realizovanih oko 1870 čekova. Od toga je 220.000,00 maraka ušlo u blagajnu rasknjiženo na odgovarajući način, da je ostalo spornih 269.978,00 KM koji na osnovu realizovanih 1410 čekova nisu ušli u banku, od tih 1410, 1388, 97% je realizovala optužena, a od iznosa od cirka 260.900,00, KM je realizovala optužena, iznos koji je od strane optužene podignut u banci, a koji nikad nije unesen u blagajnu, optužena ga je prisvojila za sebe, a onda je da bi to pravdala knjižila na konta koja ne odgovaraju poslovnim promjenama. Vještak Rifatbegović Muhamed je rekao upravo zbog te činjenice da je novac rasknjižen makar i na nepostojeće bilansne pozicije, novac bi bio kako on kaže nevidljiv, odnosno u toku poslovne godine nije se mogao utvrditi, nije se mogao utvrditi manjak. Svjedok B. F. je i naveo da je sve je počelo u novembru 2014. godine i kada ga je neko od predstavnika vlasnika firme zvao, tražio da se prebaci određeni iznos na ime dobiti, kada je on i rekao da tu dobit nemaju, nego znatno manju dobit i to je bio signal da nešto u gotovini, odnosno u plusevima i minusima ne štima, zbog čega je poslije vlasnik i poslao prokuristu M. Š. koji je izvršio, kontrolu poslovanja firme. Znači na osnovu nalazu vještaka Rifatbegovića sud je nesporno utvrdio činjenice sa naznačenjem na koje je sve bilansne pozicije, na koja je sve konta vršeno pravdanje tog novca, da su to konta vezana za dobavljača za kredite banaka i ostalo, to su konta kojima se ne može pravdati iznos od 180 ili 190 maraka podignut na ime materijalnih troškova iz banke. Znači iz svih ovih dokaza jasno proizilazi da je optužena u 1388 slučajeva podigla novac u NLB banci gdje je jedino firma „C. k.“ imala ovaj račun, podignut novac putem čeka na ime materijalnih troškova, novac nije ušao u blagajnu, a optužena koja je jedino radila interno knjigovodstvo u firmi „C. k.“ je razdužila zadužujući, pumpajući određene bilansne pozicije ili konta koja ne odgovaraju stvarnim poslovnim promjenama.

Kada su u pitanju dokazi odbrane navodima iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Jusufović Nihada su upravo potvrđeni navodi iz nalaza vještaka Rifatbegović Muhameda, sa posebnim značenjem navedenim u tački 4. gdje je vještak analizirao slučajeve „peglanja“ tog novca podignutog na ime materijalnih troškova i defakto se u njegovim podtačkama 1. i 2. potvrđuje u cjelosti nalaz Rifatbegović Muhameda, što je i direktno rekao na unakrsna pitanja tužioca, a vještak spominje, a što spominje i svjedok Š. M. iznos od 74.100,00 KM koji je 31.12.2013. godine vještački ušao, odnosno izvršeno je nepostojeće prebacivanje na račun firme „C. k.“. Š. M. kaže da se radi o krivotvorenom dokumentu, ali po mišljenju suda ovaj iznos nema nikakvog doticaja sa iznosima koji se optuženoj stavljaju na teret na ime ovih naplaćenih, odnosno realizovanih čekova, a ne predatog novca u banci. Sud je utvrdio da ni u jednom provedenom dokazu ne postoji uporište verzije događaja koje je iskazala odbrana optužene, a posebno kada se uzme u obzir da se takve tvrdnje nisu spominjale kroz unakrsna pitanja odbrane ni svjedoku B. F., a ni svjedokinji F. A., a i sama optužena je iznoseći svoju verziju cijelog događaja, navela da je zaista podigla novac, o čemu postoji trag u banci, potpisala čekove i da je taj novac predala direktoru B. F. u oko 1400 slučajeva, nema nikakvog traga o tome da mu je predala novac, a da je kasnije treća osoba F. A. koja je radila vanjsko knjigovodstvo radila rasknjižavanje tog novca. Podignuti novacu banci po osnovu čekova je po materijalnim dokazima ostao kod optužene, bez traga da je on igdje dalje otišao, zbog čega je neprihvatljiva verzija događaja u kojoj neko podiže novac, ostavlja trag u potpisu prilikom realizacije čekova, a onda predaje nekom drugom novac iz ruke u ruku, ne sačinjava o tome nikakav dokument, znajući da će treće lice da se ta nezakonitost pokrije pumpati ili na nezakonit način rasknjižavati te iznose. Slijedom svega navedenog proizilazi da je optužena imala svojstvo odgovornog lica u firmi „C. k.“, da joj je u okviru povjerenih poslova bio faktički povjeren i odlazak u banku na ime podizanja novca, na ime materijalnih troškova, ali je njeno postupanje bilo suprotno interesima službe i u ličnom interesu, a ne u interesu službe, zbog čega je optužena iskoristivši svoja službena ovlaštenja, u vremenu od četiri godine, novac podignut u banci po osnovu 1400 čekova, prisvajala za sebe u ukupnom iznosu od 260.900,00 KM, a nakon toga je kontirala te iznose na druga konta koja nemaju veze sa stvarnim poslovnim događajem.

Iz tako utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da su se u radnjama optužene M. Č. stekla bitna obilježja krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, kada je u periodu od 2010 – 2014 godine, u Tuzli, u svojstvu odgovornog lica u privrednom društvu „C.-K.“ d.o.o. Tuzla radeći do 15.01.2015. godine kao administrativni radnik, svjesna da iskorištavanjem svojih službenih ovlaštenja sebi može pribaviti imovinsku korist koja kroz zajedničku štetnu posljedicu prelazi iznos od 50.000 KM, što je i htjela, postupila suprotno odredbama člana 9, a posebno alineje 3 Ugovora o radu broj 03/02, zaključen 21.06.2002.godine između poslodavca „C.-k.“ Tuzla i zaposlenika V. M., po kojem je bila odgovorna da izvršava zadatke određene planovima i programima rada i da upravlja sredstvima koja su joj kao zaposleniku povjerena u skladu sa propisima kao i uputstvima nadležnih organa, na način da je u gore navedenom periodu u situaciji kada joj je faktički bilo povjereno da u banci putem čeka podiže novac na ime materijalnih troškova, u više stotina navrata, odlazila u NLB banku DD Tuzla, gdje je privredno društvo imalo otvoren račun, na osnovu čekova, sa računa privrednog društva podizala na ime materijalnih troškova pojedinačne iznose uglavnom do 200,00 KM, koje nije predavala u blagajnu privrednog društva, već ih zadržavala i prisvajala za sebe, na koji način je pribavila za sebe imovinsku korist koja je u 2010. godini iznosila 20.940,00 KM, u 2011. godini 28.360,00 KM, u 2012. godini 54.810,00 KM, u 2013. godini 87.410,00 KM i u 2014. godini 69.380,00 KM, pribavivši na taj način za sebe ukupnu imovinsku korist od 260.900,00 KM.

Dakle, optužena je postupala sa direktnim umišljajem, jer je radeći do 15.01.2015. godine kao administrativni radnik, bila svjesna svoga djela tj. da je kao odgovorna osoba iskorištavanjem svog službenog ovlaštenja kada joj je faktički bilo povjereno da u banci putem čeka podiže novac na ime

materijalnih troškova, u više stotina navrata, odlazila u NLB banku DD Tuzla, na osnovu čekova, sa računa privrednog društva podigla na ime materijalnih troškova pojedinačne iznose uglavnom do 200,00 KM, bez da je iste predavala na blagajnu privrednog društva, već ih je zadržavala i prisvajala za sebe, te nakon toga je kontirala te iznose na druga konta koja nemaju veze sa stvarnim poslovnim događajem, na koji način je sebi pribavila imovinsku korist u ukupnom iznosu od 260.900,00 KM, a kao odgovorna osoba u privrednom društvu, koja je stručna za obavljanje poslova i radnih zadataka koji su joj u firmi, bili povjereni, bila svjesna ovakvog svog postupanja isvjesna da na taj način pribavljena imovinska korist prelazi 50.000 KM, pa je i pored toga to učinila, iz čega sud zaključuje da je i htjela izvršenje ovog djela, jer je postupala s ciljem da sebi pribavi imovinsku korist, pa kako ne postoje okolnosti koje bi isključivale krivičnu odgovornost optužene i dovodile u sumnju njenu uračunljivost, sud ju je za to krivično djelo i oglasio krivom.

Prilikom izbora vrste krivične sankcije koju treba izreći optuženoj M. Č. sud je cijenio kao olakšavajuće okolnosti po optuženu, činjenicu da optužena ranije nije osuđivana, dok otežavajućih okolnosti sud nije našao, pa je imajući u vidu odredbe čl.42. i 49. st.1. KZ FBiH, zbog stepena krivične odgovornosti optužene, kao i iz razloga specijalne i generalne prevencije odlučio da je optuženoj neophodno izreći kaznu zatvora, koja je u konkretnom slučaju neophodna za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz člana 42. KZ FBiH. Imajući u vidu tako utvrđene okolnosti od uticaja na visinu kazne, te stepen protupravnosti učinjenog krivičnog djela i krivice optužene kao njegovog izvršioca, sud ju je za učinjeno krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlašćenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH osudio na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci, smatrajući to adekvatnom sankcijom u konkretnom slučaju.

Pošto je optužena oglašena krivom, sud je istu na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH obavezao da naknadi troškove krivičnog postupka, te da plati paušal sudu u iznosu od 100,00 KM, nalazeći da optužena, s obzirom na njezine godine života i sposobnost da radi, plaćanjem troškova krivičnog postupka neće dovesti u pitanje svoje i izdržavanje svoje porodice, s tim da će sud o visini troškova krivičnog postupka odlučiti na osnovu člana 200. stav 2. ZKP FBiH, posebnim rješenjem.

Kako provedeni dokazi pružaju pouzdan osnov za dosuđenje imovinskopravnog zahtjeva oštećenog u cijelosti, dakle kako u odnosu na osnov tako i na visinu postavljenog imovinskopravnog zahtjeva, sud je na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine obavezao optuženu da oštećenom privrednom društvu „C.-K.“ d.o.o. Tuzla isplati iznos od 260.900,00 KM na ime naknade materijalne štete, u roku od 30 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Zapisničar

Halima Medić,s.r.

Predsjednik vijeća

Sudija

Merima Lukanović,s.r.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude ovlaštena lica mogu izjaviti žalbu Vrhovnom sudu FBiH u Sarajevu, putem ovog suda, u roku od 15 dana od dana prijema presude.

